

ALKOTMÁNYBÍROSÁG	
Ügyszám:	16/1898-19/2016
Érkezett:	2018 FEBR 09.
Melléklet:	db
Kezelőiroda:	

Összefoglalás a talajainkat érő környezeti terhelések nyomonkövetésére

Készült az MTA ATK Talajtani és Agrokémiai Intézet és a Magyar Talajtani Társaság együttműködésében

Szerzők: Prof. Dr. Németh Tamás, Koós Sándor, László Péter, Pirkó Béla, Szabó Péter, Tóth Tibor

Budapest, 2018.01.19.

Bármilyen talajjal kapcsolatos környezeti terhelés (mezőgazdasági, ipari, stb.) komoly kockázati tényező a megfelelő egészséges környezet fenntartásában, így a fenntartható fejlődés elérésben. A talaj tulajdonságai és funkciói következtében (kiemelve itt a pufferelő, raktározó és szűrő funkciókat) a káros beavatkozások egyértelmű hatásai nem egyik napról a másikra jelennek meg, hanem időben hosszabb távon. S bár a talaj egy (feltételesen) megújuló természeti erőforrásunk (a magyar nemzeti vagyon jelentős része), a túlzott káros beavatkozások a talaj funkcióvesztéséhez vezetnek, mely több száz, vagy akár több ezer év alatt tud csak regenerálódni. Ahhoz, hogy megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszert, tiszta levegőt valamint ivóvizet, illetve „kellemes” környezetet tudjunk biztosítani a jövő nemzedékek számára (is), fel kell tárnunk, lokalizálnunk, majd felszámolnunk a károsító tényezőket, törekednünk kell a környezetkárosító tevékenységektől az emberi élet bármely területén.

A talajban és a felszín alatti vizekben hátramaradt és akkumulálódott szennyeződések felderítése, feltárása, felszámolása, illetve az újabb szennyeződések kialakulásának megakadályozása a Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP) részét képező, az 1996-ban indított Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP) keretében zajlik. Ennek egyik kiemelkedő feladata, hogy országosan az összes szennyezett területet, tényleges és potenciális szennyező forrást számba vegye és nyilvántartsa.

A feladat informatikai hátterét a Felszín alatti vizek és a földtani közegek környezetvédelmi nyilvántartási rendszerének (FAVI) részét képező Kármentesítési Információs Rendszer (FAVI-KÁRINFO) adja (<http://web.okir.hu/sse/?group=FAVI>), melynek megvalósult és fejlesztés (bővítés) alatt álló céljai:

- A kármentesítési folyamat összes lépésének nyomon követése

- A kármentesítési adatbázis kapcsolódjon az ingatlan-nyilvántartáshoz a tartós környezeti károk bejegyzésének kezdeményezésére ill. a bejegyzések nyomkövetésére;
- A FAVI-KÁRINFO a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendeletben előírt FAVI, illetve az OKIR (Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer) részeként működjék;
- Biztosítson további lehetőségeket elemzések készítésére (pl. költség-haszon, költség-hatékonyság elemzések);
- Az adatbázis bővüljön ki a kármentesítési és műszaki beavatkozási technológiák, valamint a monitoring rendszerek adataival.

S bár az adatbázis a '90-es évektől tartalmaz adatot jelen pillanatban nyilvánosan nem elérhető. Amennyiben adatot akarunk lekérdezni a rendszerből a Földművelésügyi Minisztériumtól és/vagy a Belügyminisztériumtól kell kérvényezni. Megjegyzendő az is, hogy az Országos Számbavétel keretében végzett felmérés nem tekinthető teljes körűnek, illetve a FAVI-KÁRINFO adatbázisában rögzített adatok csak kellő körültekintéssel, a bennük rejlő bizonytalanságok figyelembevételével használhatók fel.

A talaj hazánk egyik legfontosabb (feltételesen megújuló, megújítható) természeti erőforrása, a többi természeti erőforrás hatásainak integrátora, transzformátora. A talaj minőséget elsősorban a fizikai, a kémiai és a biológiai tulajdonságokból következő talajállapot határozza meg. A talajállapot mezőgazdasági értékelése elsősorban a termékenység alapján történik, vagyis kedvező talajállapotról akkor beszélünk, ha a növények igényének megfelelő a nedvesség-, a levegő-, a hő- és a tápanyagforgalom a talajban. Kedvező fizikai, kémiai és biológiai állapotban lévő talajon a növénytermesztés kockázata és költsége csökken, az élelmiszertermelés biztonsága és hatékonysága nő. Egy talajállapot megítélésakor a növénytermesztési igények mellett azonban figyelembe kell venni a talaj egyéb funkcióinak szempontjait és a környezetre gyakorolt hatását is.

Az emberi tevékenység lényegében bármelyike (mezőgazdasági, ipari stb.) a talajra gyakorolt hatása a talajok mennyiségi és minőségi paramétereinek a természeti folyamatokhoz képest relatíve gyors változásaiban nyilvánul meg. Pl. az intenzíven használt mezőgazdasági területeken, különösen a nem megfelelő talajhasználat és agrotechnika miatt talajdegradáció (tömörödés, növényvédőszer maradvány felhalmozódás, nitrát lemosódás, stb.) jelentkezik, melyek a talajállapot romlását, így környezeti károkat okoznak. Ugyanez elmondható a nem mezőgazdasági felhasználású területek talajairól is, hiszen mint a többi környezeti elem integrátoraként nem feltétlen csak lokálisan fejti ki degradációs hatását a talajszennyezés. Ennek

egyik (talán) legjelentősebb kockázata a felszín alatti vizek szennyezése ipari szennyezések esetében.

Hosszú időn keresztül csak a talaj termőképessége, a terméshozam nagysága volt szinte egyetlen értékmérő talajtulajdonság. Később társultak ehhez a minőségi követelmények, a gazdaságosság, majd a környezetvédelmi követelmények. PI. csapadékszegény években és időszakokban felértékelődött a talaj „vízraktározó” funkciója; az intenzív műtrágyázás, majd a műtrágyák állami dotációjának megszűnése utáni időszakban „tápanyag-raktározó” funkciója. Sajnos a talajt érő stresszhatások és az ezek nyomán bekövetkező káros folyamatok köre egyre szélesebb, azok egyre erősebbek, egyre inkább fenyegetik talajkészleteinket. Emiatt különös jelentőséget kapnak a talajok puffer–szűrő–detoxikáló–gén megőrző funkciói.

A talaj és talajhasználat, valamint a környezet közötti kölcsönhatás kétoldalú. A talajhasználat káros hatásai a talajkészleteinket, azok sokoldalú funkcióinak (természeti erőforrások integrátora, transzformátora, primer biomassza elsődleges közege, hő-, víz- és tápanyagok és potenciális káros anyagok raktározója, pufferelő, szűrő, detoxikáló, a biodiverzitás fenntartó közege, génrezervoár, történelmi emlékmegőrző) zavartalanságát veszélyeztetik. Másrészt fenyegetést jelentenek környezetünk többi elemére: a felszíni és felszín alatti vízkészletekre, a felszín közeli légkörre, az élővilágra, a bioszférára, a tájra is. A káros hatások kivédése, megelőzése, megszüntetése, vagy bizonyos ésszerű tűrési határig történő mérséklése tehát lényegesen több, mint talajvédelem: a környezetvédelem egészének megkülönböztetett fontosságú része. Ugyanakkor a talaj védelme sem szűkíthető le a talajhasználat kedvezőtlen hatásainak elhárítására, hanem a környezetvédelem másik fontos részeként magában foglalja a talajt érő egyéb környezeti hatások ellenőrzését, szabályozását is.

Sok esetben egy–egy funkció karaktere (tér- és időbeni variabilitása, változékonysága, stabilitása, kontrollálhatósága, határfeltételei, korlátai) nem, vagy nem megfelelően került figyelembe vételre a talajkészletek különböző célú hasznosítása során. Ez pedig sajnos gyakran ésszerűtlen talajhasználatához, a talaj kizsárolásához, megújuló képességének megghiúsulásához, egy vagy több talajfunkció zavarához, súlyosabb esetben komoly környezet-károsodáshoz vezetett, s – megfelelő ellenintézkedések hiányában – vezethet a jövőben is.

A honvédelmi és katonai tevékenységekben a történelem során nagyon sokáig, talán azt mondhatjuk a napjainkig a környezet- és természetvédelem, így a talaj védelme egyáltalán nem játszott szerepet. Ennek megfelelően a katonai tevékenység több forrásból is terhelheti a környezetet, így a talajok egészségi állapotát: anyagraktározás, anyagmozgatás és közlekedés, jármű karbantartás, katonai gyakorló kiképzések, stb. Ezekben az esetekben vegyszerek, üzemanyagok, kenőanyagok, festékek és lőszeres tárolása, felhasználása fedetlen csupasz talajfelszínen történik. S bár ma is a katonai cél elérése az elsődleges, manapság már

törekcsenek a környezettudatos műveletek tervezésére, kivitelezésére, az esetleges károk megszüntetésére vagy mérséklésére.

A szennyező anyagokat tekintve lehetnek szerves szennyezők, szénhidrogén-származékok (gázolaj, olaj, kerozin, stb.) és szervesetlen szennyezők, nehézfém vegyületek. A szénhidrogének (kőolaj származékok) a legjelentősebb szennyező anyagok a katonai létesítmények tekintetében: alifás szénhidrogének, telítetlen szénhidrogének (benzin), aromás vegyületek, halogénezett szénhidrogének. A legnagyobb gondot a talajvízen úszó kerozin okozta vízszennyeződés jelentette, mivel egyetlen köbméter kerozin talajvízbe oldódva 1-1,2 millió m³ talajvizet képes elszennyezni. Tehát el kellett távolítani a felúszó fázist, megtisztítani a talajvizet és a talajt. A tényfeltárás alapján közel 1500 tonna kerozint kellett eltávolítani, megtisztítani több, mint 3.000.000 m³ talajvizet és közel 300.000 m³ talajt. 1992-ben a KTM (Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium) csak a gyorsbeavatkozásra különített el objektumonként 44,0-64,0 milliárd forintot, majd a laktanyák, repterek állami tulajdonból kikerültek, így változó intenzitással folyt a rendbetételük. A legtöbb repülőteret véglegesen a 2005-2014. közötti KIOP vagy KEOP programokkal sikerült megtisztítani. A KEOP viszont kizárta a kármentesítési támogatásból a gazdasági társaságokat, így pl. a Zelemér-Bodaszőlő területen a mai napig nem történt érdemi kármentesítés, annak ellenére, hogy egyes szakértők szerint ez veszélyezteti a Debreceni I. sz. vízbázist.

A szennyező anyagok sokfélesége, eltérő viselkedése és a vízföldtani viszonyok heterogenitása miatt nem tehető ilyen általános megállapítás a kármentesítési eljárásokra. A kármentesítések a földtani közegre és a felszín alatti vizekre (jellemzően első vízáadó réteg – talajvíz) vonatkoztak. Jellemző szennyező komponensek:

szénhidrogének (összes alifás szénhidrogén – TPH, aromások – BTEX, policiklusos aromások – PAH, ritkábban halogénezett alifás, valamint halogénezett aromás szénhidrogének), toxikus fémek

A volt szovjet laktanyák felmérése 1989-90-ben kezdődött. A fő gondot az okozta, hogy 1990-91-ben Magyarországon még nem volt a környezetvédelemről törvény, a határértékekről pedig elfogadott kormányrendelet. Ebben az időben a szennyezett talajú területek felmérésére vonatkozóan jogszabályban rögzített módszertan, nevezéktan, határértékek hazánkban nem álltak rendelkezésre. Ezért egy műszaki irányelv szolgáltatotta az alapot a károk mértékének meghatározásakor. A felméréseket külföldi esettanulmányok, irányelvek, gyakorlati tapasztalatok és határértékek alapján végezték. A felméréseket gyakran auditoknak nevezték (1. számú melléklet: Környezetvédelmi auditok.pdf).

A tényfeltárási záródokumentáció és a műszaki beavatkozási terv tartalmi követelményeit korábban a 33/2000 Korm. rendelet, jelenleg a 219/2004 Korm. rendelet határozta, illetve határozza meg. Mivel 1990-91 között még nem volt FAVI-

KÁRINFO, ezért csak később lettek a tényfeltárások adatai részben a FAVI-KÁRINFO nyilvántartásba felvezetve.

Az 1990-es évek elején kezdődtek a volt szovjet katonai laktanyák területén a szennyezett talaj- és talajvíz első kármentesítési munkái. A szennyezett területeken különböző kármentesítési rendszereket telepítettek és üzemeltettek a kármentesítés technológiáinak széles körű alkalmazásával. Évente több százezer köbméter szennyezett talajt és talajvizet tisztítottak meg olyan szennyezőanyagoktól, mint a paraffin olaj, BTEX vegyületek, nehézfémek, vagy klórozott szénhidrogének. A laktanyák területén szénhidrogénnel szennyezett talaj- és talajvíz kármentesítése pl. üzemanyagtelep területén gázolaj szennyezés eltávolítása, kerozinszennyezés eltávolítása. A szénhidrogénnel szennyezett talajvíz tisztító rendszerek kb. 3000 m³/nap kapacitásúak. Sok esetben talajcserét végeztek és úgynevezett monitorkutakkal vizsgálták a szennyezés terjedését. Korábbi hazai referenciák hiányában, kezdetben a legegyszerűbb technológiákat („pump and treat” talajvíz tisztítás, talajcsere) alkalmazták, később terjedtek el az *on-site* bioágyas talajtisztítás, valamint az *in-situ* kitermelés nélküli talaj- és talajvíz kezelések.

A tényfeltárási záró dokumentáció egyik fő feladata a potenciális szennyezőforrások meghatározása, az okozott talaj- és talajvíz szennyeződés vertikális, horizontális lehatárolás a 219/2004. (VI.21.) Korm. rendeletben előírt „B” szennyezettségi határértékig, a szennyeződés okozta humán és környezeti kockázatok meghatározása. A műszaki beavatkozási terv a szennyeződésnek a kockázati szint alá – „D” kármentesítési határérték – történő csökkentése érdekében szükséges munkák műszaki terve. (Vízkitermelő kutak víztisztító létesítése, talajkitermelés és kezelés módszere).

A kármentesítési eljárás a következő szakaszból áll:

- a. tényfeltárás, amely felderítő és részletes vizsgálatból állhat;
- b. beavatkozás;
- c. az a) és b) pontokban meghatározott szakaszokban, illetve azokat követően folytatott monitoring.

A tényfeltárást oly módon kell megtervezni és kivitelezni, hogy elvégzését követően rendelkezésre álljon minden információ a területen előforduló szennyező anyagokról, azok mennyiségéről és térbeli kiterjedéséről. A szükséges vizsgálatok körét a területen végzett addigi tevékenységek és alkalmazott technológiák alapján lehetséges szűkíteni. Részletes kémiai vizsgálatot kell végezni mind a földtani közegre, mind a felszín alatti vízre vonatkozóan annak érdekében, hogy valamennyi, a szennyezettséget okozó szennyező anyag előfordulása megállapítható legyen.

A 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben meghatározott „B” szennyezettségi határértéket meghaladó szennyezőanyag-koncentráció esetén el kell

végezni a numerikus, mennyiségi kockázatelemzést a szennyezési források, terjedési útvonalak és érzékeny hatásviselők figyelembe vételével, melynek alapján komponensenként javaslatot kell tenni a kármentesítési („D”) célhatárértékekre. Számítógépes szimulációval horizontálisan és vertikálisan minden érintett közeg (földtani közeg, felszín alatti és felszíni vizek) esetében komponensenként le kell határolni a szennyezettség kiterjedését „B” és „D” értékekre, meg kell határozni a szennyezett felületeket és térfogatokat. Vizsgálni szükséges a szennyező-komponensek terjedési útvonalát, esetleges elmozdulását transzport modellek felhasználásával. A szennyezőanyagok elmozdulásának iránya és sebessége olyan kockázati tényező, melynek alapján a kármentesítés prioritása meghatározható.

A környezetvédelmi hatóság a tényfeltárási záródokumentáció - illetőleg a területhasználat tekintetében szükség esetén az érintett önkormányzat bevonásával, az érvényben lévő, illetve a tervezett településrendezési terv - figyelembevételével dönt a záródokumentáció elbírálásáról. A döntésben kötelezettségeket ír elő a további feladatokról, így a tényfeltárást folytatásáról, a beavatkozás elvégzésének szükségességéről.

A beavatkozás esetén arra vonatkozó tervet kell összeállítani és jóváhagyatni a környezetvédelmi hatósággal, majd ez alapján kell a szükséges munkákat elvégezni. Az egész kármentesítési folyamatot végigkíséri a monitoring tevékenység, amely a beavatkozás sikeres fő elvégzése után a fő tevékenységgé lép elő.

A dokumentációk tartalmi követelményeit a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. 8. 9. 10. számú mellékletei tartalmazzák.

Az 1990-91-ben elvégzett tényfeltárást eredményei alapján kiválasztásra került 12 volt szovjet laktanya gyorsbeavatkozás, lokalizációs munkák sürgős végzése céljából. Ezek a laktanyák vagy a szennyeződés, vagy a feltárt szennyeződés környezeti kockázata alapján lettek kiválasztva. Pl. a Debreceni repülőtér I. sz. üzemanyag-tárolója területén 67 fúrásból 62 fúrásban volt 20 cm-t meghaladó felúszó kerozin, vagy a Tököli reptérhez közel voltak a Budapest vízellátását biztosító parti szűrésű kutak kijelölt vízbázisa. A legszennyezettebbek a repülőterek – Sármellék, Debrecen, Mezőkövesd, Tököl, Kiskunlacháza, Kalocsa, Kunmadaras voltak – ezek mindegyike bekerült a legszennyezettebb, gyorsbeavatkozást igénylő objektumok köre.

Az Országos Környezeti Kármentesítési Program keretében a kilencvenes évek második felében felmérésre kerültek az ország potenciálisan szennyezett területei, köztük természetesen a honvédségi területek is. Ez nem jelent minden esetben mérésekben alapuló besorolást, és egyáltalán nem jelenti minden esetben a tényfeltárással megegyező adattartalmú dokumentáció összeállítását. Sok esetben a szennyezés többé-kevésbé megalapozott gyanúja elégséges volt a listára történő

felkerüléshez. Ez azonban nem járt az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéssel, erre csak abban az esetben kerülhetett sor, ha a tartós környezeti károsodás ténye megállapítást nyert, ami kizárólag mérésekre és számításokra alapozottan történhetett meg. Így elvileg a mai napig előfordulhat, hogy adásvétellel átruházásra kerül egy ingatlan, melyről sem a vevő, sem az eladó nem tudja, hogy kármentesítési kötelezettséggel terhelt.

A FAVI Kárinfó adatbázisban teljes körűen szerepelnek a felmért területek (~ 35.000 db), a tényfeltárásban részesült és már kármentesített helyszínekkel együtt. A felmért jelentősebb mértékben szennyezett laktanyák közül Tökölön, Kiskunlacházán, Kunmadarason, Sármelléken megtörtént a kármentesítés; a Debreceni, Kalocsai repülőtéren és Mezőkövesden kárenyhítés történt. Mezőkövesden az un. „K” telepen gyakorlatilag semmi sem történt a tényfeltárás óta.

A kármentesítéssel kapcsolatos feladatok végrehajtásában tervszerű üzemelés nem volt, ennek alapvető oka, hogy a volt szovjet laktanyák tulajdonos váltása nem kellő körültekintéssel történt meg, és okkal magántulajdonba került az objektum, ott nem lehetett EU-s vagy egyéb forrásra támaszkodni. Volt laktanya ahol, az alkalmazott technológia volt alkalmatlan az eredményes kármentesítésre, így háromszor is terítékre került ugyanaz a feladata (pl. Kunmadaras). Jelentős gondot jelentett több területen, hogy az ún. előkészítő fázis (közbeszerzés a tényfeltárással, hatósági elfogadó határozat kiadása, ismételt közbeszerzés a műszaki beavatkozásra) több időt vett el, mint az effektív kármentesítés, pedig ez utóbbi időszükséglete jóval hosszabbnak kellene, hogy a munka minőségileg el legyen végezve. A kérdésekre a szakhatóság azon volt vezetői tudnának kimerítő választ adni, akik 1989-92 körül irányították a laktanya programot.

AZ OKKP 2016-ban már 20 éves múltat tekintett vissza. Története során számos átalakuláson ment keresztül, amely érintette az állami felelősségi körbe tartozó ismert helyszínek kármentesítését is. Általában a jogutód nélkül megszűnt gazdasági szervezetek ingatlanjai, illetve a korábban is az állam kezelésében lévő területek kerültek ebbe a körbe, így a volt szovjet laktanyák is. A volt szovjet laktanyák kezelője jelenleg az MNV Zrt. így az esetleges szennyezésről, vagy kármentesítési kötelezettségről ott tudnak részletes információkkal szolgálni. A magyar laktanyák kármentesítését a Nemzeti Környezetvédelmi Program OKKP HM alprogramja irányítja.

Vezetői összefoglaló

Összefoglalásként elmondható, hogy magyar nemzeti vagyon jelentős részét kitevő talaj, mint természeti erőforrás olyan tulajdonsággal és funkcióval bír, mely a megkeresés tárgyát képző talaj szennyező anyagokat raktározni, átalakítani, szűrni és pufferelni képes, de csak mérsékelt módon. A túlzott káros beavatkozások a talaj funkcióvesztéséhez vezetnek, mely több száz, vagy akár több ezer év alatt tud csak regenerálódni. Ezen funkcióvesztések magával vonják, hogy a megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszer, tiszta levegő valamint ivóvíz, illetve „kellemes” környezet biztosításának lehetőségét korlátozza, végső esetben teljesen elveszti a jövő nemzedékek számára. Alapvető kötelességünk, hogy fel kell tárjunk, lokalizáljunk, majd felszámoljunk a károsító tényezőket, törekednünk kell a környezetkárosító tevékenységektől az emberi élet bármely területén.

Ezt a feladatot látja el a 1996-ban elindult Országos Környezeti Kármentesítési Program (OKKP). Ennek egyik kiemelkedő feladata, hogy országosan az összes szennyezett területet, tényleges és potenciális szennyező forrást számba vegye és nyilvántartsa. A program egyik feladata a Felszín alatti vizek és a földtani közegek környezetvédelmi nyilvántartási rendszerének (FAVI) részét képező Kármentesítési Információs Rendszer (FAVI-KÁRINFO) üzemeltetése, adatszolgáltatása: <http://web.okir.hu/sse/?group=FAVI>. Sajnos a rendszer nyilvánosan nem elérhető, amennyiben adatot akarunk lekérdezni a rendszerből a Földművelésügyi Minisztériumtól és/vagy a Belügyminisztériumtól kell kérvényezni.

A volt szovjet laktanyák felmérése 1989-90-ben kezdődött. A fő gondot az okozta, hogy 1990-91-ben Magyarországon még nem volt a környezetvédelemről törvény, a határértékekről pedig elfogadott kormányrendelet. Az 1990-es évek elején megkezdett kármentesítési munkák során, a szennyezett területeken különböző kármentesítési eljárást alkalmaztak. Évente több százezer köbméter szennyezett talajt és talajvizet tisztítottak meg olyan szennyezőanyagoktól, mint a paraffin olaj, BTEX vegyületek, nehézfémek, vagy klórozott szénhidrogének.

A tényfeltárások során a záró dokumentáció egyik fő feladata a potenciális szennyezőforrások meghatározása, az okozott talaj- és talajvíz szennyeződés vertikális, horizontális lehatárolás a 219/2004. (VI.21.) Korm. rendeletben előírt „B” szennyezettségi határértékig, a szennyeződés okozta humán és környezeti kockázatok meghatározása. A műszaki beavatkozási terv a szennyeződésnek a kockázati szint alá – „D” kármentesítési határérték – történő csökkentése érdekében szükséges munkák műszaki terve.

Az OKKP keretében a '90 évek második felében felmérésre kerültek az ország potenciálisan szennyezett területei, köztük természetesen a honvédségi területek is. Ez nem jelent minden esetben mérésekben alapuló besorolást, és egyáltalán nem

jelenti minden esetben a tényfeltárással megegyező adattartalmú dokumentáció összeállítását. Sok esetben a szennyezés gyanúja elégséges volt a listára történő felkerüléshez. Ez azonban nem járt az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéssel, erre csak akkor került sor, ha a tartós környezeti károsodás ténye megállapítást nyert, mérésekkel, számításokkal alátámasztva. Ezért a mai napig előfordulhat, hogy egy adásvétellel átruházásra kerülő ingatlan kármentesítési kötelezettséggel terhelt, melyről sem a vevő, sem az eladó nem tud.

AZ Országos Környezeti Kármentesítési Program immáron 22 éves múlttra tekint vissza. Története során számos átalakuláson ment keresztül, amely érintette az állami felelősségi körbe tartozó ismert helyszínek kármentesítését is. Általában a jogutód nélkül megszűnt gazdasági szervezetek ingatlanjai, illetve a korábban is az állam kezelésében lévő területek kerültek ebbe a körbe, így a volt szovjet laktanyák is. A volt szovjet laktanyák kezelője jelenleg az MNV Zrt. így az esetleges szennyezésről, vagy kármentesítési kötelezettségről ott tudnak részletes információkkal szolgálni, de a magyar laktanyák kármentesítését a Nemzeti Környezetvédelmi Program OKKP HM alprogramja irányítja.

A talajvédelem fontossága megkérdőjelezhetetlen, ugyanakkor a védelmére kialakított múltbéli Intézményesített hatóságok mára majdhogynem teljesen leépültek. Ennek fényében a még fennálló hivatalok, nem vagy nagy nehézségek árán tudja ellátni feladataikat, annak ellenére, hogy számos olyan kezdeményezés van, mely pl. a termőföld degradációival hivatott foglalkozni (tényfeltárás, elemzés, összefüggés vizsgálatok elvégzése). Ez tükröződik az OKKP történelmi útjában is, hiszen a számtalan átalakulása során fokozatosan visszafejlődött, így az eredeti funkciói csorbultak. A hatékony talajvédelemhez jóval nagyobb anyagi forrásokat kellene rendelni, melyből finanszírozhatóvá, fejleszhetővé válna a Szakhatóságok munkája, valamint az ehhez tartozó infrastruktúra, mint pl. az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer Talajdegradációs Információs Rendszer ([OKIR TDR](#)), Talajvédelmi Információs és monitoring Rendszer ([TIM](#)).

Prof. Dr. Németh Tamás

akadémikus

dr. Szabó József

MTA ATK TAKI igazgató

dr. Tóth Tibor

Magyar Talajtani
Társaság vezetője

